

Toimintakertomus 2021

Yhdistyksen sääntöjen mukainen
toimintakertomus 2021

Sisällysluettelo

1. Tiivistelmä	3
2. Vaikutimme Suomen ihmisoikeustilanteeseen.....	5
2.1 Peräänkuulutimme päättäjiltä vahvempia toimia yhdenvertaisuuden edistämiseksi	5
2.2 Vaadimme oikeutta riittävään toimeentuloon sekä työoikeuksia kehitysvammaisille	7
2.3 Teimme työtä sukupuolittunutta väkivaltaa vastaan	8
2.4 Tuimme ihmisoikeuspuolustajia	9
3. Ihmisoikeustietoisuuden lisääminen.....	11
4. Näkyvä viestintä ja kampanjointi tuki ihmisoikeustyön tavoitteita	13
4.1 Älä riko urheilua -kampanja tavoitti miljoonat suomalaiset	14
5. Organisaation kehittäminen ja hallinto	16
5.1 Henkilöstöhallinto ja johtaminen	16
5.2 Talous ja varainhankinta	16
5.3 Jäsenistö ja vapaaehtoiset	17
6. Liitteet.....	18
Liite 1 Ihmisoikeusliiton johtokunta	18
Liite 2 Saadut avustukset ja sopimustuotot	18
Liite 3 Ihmisoikeusliiton lausunnot	19

Kannen kuva: Osoitimme solidaarisuutta valkovenäläisille ihmisoikeuspuolustajille järjestämällä mielenosoituksen Valko-Venäjän suurlähetystön edessä Helsingissä 17.9.

1. Tiivistelmä

Ihmisoikeusliiton visiona on Suomi, jossa kaikkien ihmisten perus- ja ihmisoikeudet toteutuvat. Ihmisoikeusjärjestönä tehtävämme on erityisesti vaatia Suomen valtiota toteuttamaan sitä velvoittavat ihmisoikeussitoumukset.

Vuonna 2021 pidimme monin tavoin esillä taloudellisten ja sosiaalisten oikeuksien toteutumisen puutteita Suomessa. Käynnistimme kolmivuotisen Köyhyys ja ihmisoikeudet -hankkeen (2021-2024). Vahvistamme näin työtämme sen puolesta, että valtio turvaa oikeuden riittävään toimeentuloon ja toteuttaa sosiaaliturvauudistuksen ihmisoikeusveloitteet huomioiden. Julkaisimme myös Amnestyn Suomen osaston kanssa *Elän jatkuvassa kriisitilanteessa ja hädässä – riittämätön perusturva Suomessa* -raportin.

Jatkoimme työtämme syrjinnän ja häirinnän poistamiseksi. Syyskuussa järjestimme laajan webinaarin, jonka keskusteluilla onnistuimme vauhdittamaan muun muassa poliisin ja Helsingin kaupungin toimia liittyen syrjintään, rasismiin ja häirintään julkisissa tiloissa.

**Kansainvälisestikin
ainutlaatuinen Älä riko
urheilua -kampanjamme
nosti esiin ensimmäistä
kertaa Suomessa
laajasti urheilun
ihmisoikeusteemoja.**

Sukupuolittuneen väkivallan vastainen työmme keskittyi tyttöjen sukuelinten silpomisen (FGM) ja nk. kunniaan liittyvän väkivallan torjumiseen Suomessa. Työmme seurauksena viranomaiset sisällyttivät Istanbulin sopimuksen kansalliseen toimeenpanosuunnitelmaan tyttöjen sukuelinten silpomista ja kunniaan liittyvää väkivaltaa koskevia toimia. Loppuvuodesta luovutimme oikeusministeri Anna-Maja Henrikssonille pakkoavioliiton uhrien oikeusturvan vahvistamista vaativan vetoamuksen, jonka allekirjoitti yli 4000 ihmistä.

Ihmisoikeudet haltuun urheilussa –työmme kautta lisäsimme urheilun toimijoiden ymmärrystä ihmisoikeuksista sekä kykyä edistää ihmisoikeuksia omassa toiminnassaan. Koulutimme urheilutahoja ja järjestimme korkean tason webinaarin urheilun ihmisoikeuskysymyksistä. Webinaari toi yhteen urheilujohtajia, viranomaisia, tutkijoita sekä ihmisoikeuksista kiinnostuneita urheilijoita.

Kansainvälisestikin ainutlaatuinen Älä riko urheilua -kampanjamme nosti esiin ensimmäistä kertaa Suomessa laajasti urheilun ihmisoikeusteemoja. Kampanjan pääviestille ”Ihmisoikeudet kuuluvat urheilun ytimeen” oli selkeästi tilausta. Kampanjan tukijoiksi ilmoittautui 56 urheilujärjestöä, yli 140 urheiluseuraa sekä 37 kansalaisjärjestöä. Kampanjaviestit tavoittivat eri medioiden kautta miljoonat urheiluystävät. Tietoisuuden lisäämisestä on matkaa muutokseen mutta työmme vaikutuksena jotkut urheilutoimijat ryhtyivät jo konkreettisiin toimiin ihmisoikeuksien vahvistamiseksi työssään.

Ihmisoikeudet haltuun nuorisotyössä –työmme painopiste siirtyi koulutuksista nuorisovaltuuskunnan sisältöihin vaikuttamiseen, mitä edistimme muun muassa keskusteluilla ammattikorkeakoulujen ja kuntien kanssa. Erityisesti yläkouluille ihmisoikeuskasvatuksen tueksi tuotimme ainutlaatuisen syrjinnän vastaisen Tunnista ja puutu -oppituntimateriaalin.

Lokakuussa kutsuimme ihmisoikeuspuolustajat Unkarista ja Puolasta Suomeen puhujiksi webinaariimme. Järjestimme heille myös tapaamiset ulkoministerin, Eurooppa-ministerin ja eduskunnan ulkoasiainvaliokunnan kanssa. Ministerit ja kansanedustajat saivat näin Puolan ja Unkarin tilanteesta ensi käden tietoa riippumattomilta ihmisoikeusjärjestöiltä.

Osoitimme solidaarisuutta myös valkovenäläisille ihmisoikeuspuolustajakollegoillemme järjestämällä mielenosoituksen Valko-Venäjän suurlähetystön edessä Helsingissä syyskuussa, osana kansainvälistä Free Viasna-toimintapäivää.

Jäsenet ja vapaaehtoiset ovat tärkeä osa Ihmisoikeusliittoa. Järjestimme heille tilaisuuksia ja koulutuksia eri ihmisoikeusteemoista, ja tarjosimme matalan kynnyksen mahdollisuuksia kokea osallisuutta ihmisoikeusliikkeessä. Jäsenmäärämme oli vuoden lopussa yhteensä 1106. Saimme vuoden aikana 110 uutta jäsentä.

Jäsenet ja vapaaehtoiset ovat tärkeä osa Ihmisoikeusliittoa.

Ulkoinen viestintämme sai piristysruiskeen, kun uusimme järjestömmme visuaalisen ilmeen saavutettavuuskriteerejä noudattaen. Uusi ilme yhtenäisti viestintäämme ja vei sitä ammattimaisempaan suuntaan.

Koronapandemia vaikutti yhä monin tavoin myös Ihmisoikeusliiton työhön. Henkilöstö työskenteli koko vuoden enemmän tai vähemmän etäyhteyksin. Pysyimme kuitenkin toteuttamaan valtaosan suunnitelluista toimista ottamalla haltuun uusia tekniikoita ja kehittämällä muita luovia ratkaisuja.

2. Vaikutimme Suomen ihmisoikeustilanteeseen

Vuonna 2021 vaikutimme monella tavalla perus- ja ihmisoikeuksien toteutumiseksi: annoimme lausuntoja YK:lle ja Suomen ministeriöille, tapasimme keskeisiä päättäjiä, osoitimme tarpeen mukaan kadulla mieltä ja kampanjoimme näkyvästi. Usein vaikuttamiseen liittyi koulutusta ja ihmisoikeustietoisuuden vahvistamista. Teimme paljon yhteistyötä muiden kansalaisjärjestöjen kanssa yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

YK ja Euroopan neuvosto valvovat, miten Suomi toimeenpanee ratifioimansa kansainväliset ihmisoikeussopimukset. Työmme ydintä on osallistuminen sopimusten toimeenpanon seurantaan ja omien havaintojemme esiin tuominen viranomaisraporttien rinnalle. Valmistelimme kaksi lausuntoa YK:lle ja 13 lausuntoa eri ministeriölle koskien esimerkiksi ihmisoikeuksien vahvistamista kansallisissa lainsäädäntöprosesseissa. (kts. liite 3). Meidät pyydettiin kuultavaksi YK:n kansalais- ja poliittisten (KP) oikeuksien sopimusta valvovaan komiteaan sekä YK:n taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten (TSS) oikeuksien sopimukseen komiteaan.

Ihmisoikeusliitto veti ihmisoikeustyötä tekevien järjestöjen verkostoa, johon kuuluu 20 järjestöä.

Ihmisoikeusliitto veti ihmisoikeustyötä tekevien järjestöjen verkostoa, johon kuuluu 20 järjestöä. Verkosto pyrki vaikuttamaan yhteisvoimin siihen, miten hallitus toteuttaa hallitusohjelmansa ihmisoikeuksiin linkittyviä

lupauksia ja miten viranomaiset toimeenpanevat kolmannen kansallisen perus- ja ihmisoikeuksien toimintaohjelman.

Osallistuimme jäsenenä seuraaviin kansallisiin neuvottelukuntiin ja ryhmiin:

- Ihmisoikeuskeskuksen ihmisoikeusvaltuuskunta
- Kansainvälisten ihmisoikeusasiain neuvottelukunta (IONK)
- Naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjunnan toimikunnan (NAPE) järjestöryhmä
- Oikeusministeriön tyttöjen sukuelinten silpomista koskevan lainsäädännön valmisteluryhmä
- Oikeusministeriön Osaavat -hankkeen verkosto
- Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen Kunniaan liittyvän väkivallan ohjausryhmä
- Urheilun eettisten asioiden neuvottelukunta
- Yhdenvertaisuusasioiden neuvottelukunta

2.1 Peräänkuulutimme päättäjiltä vahvempia toimia yhdenvertaisuuden edistämiseksi

Yhdenvertaisuutta koskeva lainsäädäntö
Seurasimme yhdenvertaisuuslain osittaisuudistuksen etenemistä ja edistimme syrjintää kokeneiden oikeussuojan vahvistamista. Asiantuntijamme oli kuultavana oikeusministeriön kuulemisessa sekä työ- ja elinkeinoministeriön jaostossa, joka valmisteli lakiuudistusta työsyönnän valvonnan ja työelämän oikeussuojan osalta.

Syrjintä ja häirintä julkisissa tiloissa
Jatkoimme työtämme syrjinnän ja häirinnän poistamiseksi julkisissa tiloissa. Syyskuussa järjestimme aiheesta webinaarin, johon osallistui 136 ihmistä. Webinaarin keskusteluilla vauhditimme sitä, että

Turvallinen kaupunkitila kaikille –webinaarissa 20.9. keskustelijoina olivat mm. romaniaktivisti Leif Hagert, yhdenvertaisuusaktiivi, kaupunginvaltuutettu Liban Sheikh, Suomen Sateenkaaripoliisit ry:n puheenjohtaja Linnea West ja tutkija Markus Himanen.

poliisi, julkisen liikenteen toimijat, turva-alan toimijat ja kaupungit puuttuisivat tehokkaammin syrjintään ja häirintään julkisissa tiloissa ja lisäisivät konkreettisia toimia syrjinnän ja häirinnän ennaltaehkäisyksi.

Työmme vaikutti osaltaan siihen, että Helsingin kaupunki kirjasi webinaarin jälkeen strategiaansa: "Helsinki edistää julkisen tilan turvallisuutta kaikille. Helsingillä on selkeät ja tutkimukseen perustuvat tavat puuttua häirintään ja syrjintään." Pidemmän ajan toimintamme vaikuttavuus näkyy myös siinä, että valtioneuvoston rasismien torjumisen toimintaohjelmassa on toimenpiteenä koulutus julkisen liikenteen toimijoille, ja vartijat on otettu yhdeksi toimenpiteiden kohderyhmäksi.

Rasismien poistaminen

Kuntavaalien alla nostimme viestinnän keinoin esiin puolueiden vastuuta puuttua ehdokkaidensa rassistisiin puheisiin ja tekoihin. Tapasimme ETYJ:n erityisraporttija (Personal Representative of the OSCE Chairperson-in-Office on Combating Racism, Xenophobia and Discrimination) hänen pyynnöstään Helsingissä ja välitimme tietoa Suomen tilanteesta.

Alkuperäiskansojen oikeudet

Nostimme saamelaisten oikeudet esiin lausunnoissamme ja puheenvuoroissamme YK:n ihmisoikeuskomitealle ja TSS-komitealle. Lausuimme oikeusministeriölle saamelaiskäräjälain uudistuksesta. Toimintamme edisti ymmärrystä saamelaisten asemasta alkuperäiskansana ja vapaan, tietoon perustuvan ennakkosuostumuksen periaatteesta.

Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeudet

Jatkoimme vaikuttamistyötä translain uudistamiseksi ihmisoikeusperustaisesti yhteistyössä Setan koordinoiman sateenkaaripoliittisen vaikuttamistyön verkoston kanssa. Nostimme translain ihmisoikeusloukkaukset esiin lausunnoissamme YK:n TSS-komitealle. Työmme translakiuudistuksen puolesta antaa tärkeän viestin, että sukupuolivähemmistöjen oikeuksissa on kyse ihmisoikeuksista.

Viittomakielisten ihmisten oikeudet

Edustajamme osallistui Kuurojen Liiton vetämään työryhmään, joka seuraa valtion käynnistämää kuuroihin ihmisiin kohdistuneiden oikeusloukkausten sovintoprosessia sekä vaikuttaa siihen tarpeen mukaan. Vaadimme Kuurojen Liiton kanssa yhteisessä mielipidekirjoituksessa Hufvudstadsbladetissa prosessin nimen muuttamista totuus- ja sovintoprosessiksi sekä riittäviä resursseja prosessille. Peräänkuulutimme viittomakielisten ottamista täysivaltaisesti mukaan prosessiin. Oikeusministeriö vastasi tekstiin kirjoituksellaan. Joulukuussa tutkijaryhmä julkaisi valtioneuvoston tilaaman tutkimuksen 'Viitotut muistot' kuuroihin kohdistuneista oikeusloukkauksista. Ihmisoikeusliiton aloitteellisuus koko sovintoprosessin käynnistymiseksi mainitaan tutkimuksessa.

Viharikokset

Osallistuimme oikeusministeriön Osaavat-hankkeen verkostoon, jossa kehitetään viharikosten vastaisen työn koordinaatiota Suomessa. Levitimme sosiaalisessa mediassa Oliko se viharikos? -esitettä, joka auttaa rikoksen uhria tunnistamaan viharikoksen.

2.2 Vaadimme oikeutta riittävään toimeentuloon sekä työoikeuksia kehitysvammaisille ihmisille

Pidimme monin keinoin esillä taloudellisten ja sosiaalisten oikeuksien (TS) toteutumisen puutteita sekä vaikutimme sen puolesta, että viranomaiset toteuttaisivat täysimääräisesti nämä oikeudet.

Vuoden alussa kokosimme YK:n taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien komitealle tietoa taloudellisten ja sosiaalisten oikeuksien puutteista Suomessa. Komitea käsitteli Suomen tilannetta helmikuuisessa istunnossaan, jossa myös Ihmisoikeusliiton edustaja piti puheenvuoron. Tämä työmme oli jatkoa vuonna 2020 komitealle koostamallemme 24 järjestön yhteiselle varjoraportille. Useat Ihmisoikeusliiton ja laajemman järjestöryhmän nostamat kriittiset huomiot kuten perusturvan liian alhainen taso sekä kehitysvammaisten ihmisten työoikeuksien puutteet sisältyivät suosituksiin, jotka komitea antoi kuulemisen jälkeen Suomelle.

Toukokuussa järjestimme Ihmisoikeuskeskuksen kanssa webinaarin, jossa luotiin katsaus taloudellisten ja sosiaalisten oikeuksien toteutumisen puutteisiin Suomessa, sekä jaettiin tietoa YK:n komitean Suomen valtiolle antamista suosituksista. Webinaari tavoitti

Vuoden alussa kokosimme YK:n taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien komitealle tietoa taloudellisten ja sosiaalisten oikeuksien puutteista Suomessa.

etenkin järjestöissä toimivia asiantuntijoita ja viranomaisia.

Syyskuussa julkaisimme Amnesty International Suomen osaston kanssa *Elän jatkuvassa kriisitilanteessa ja hädässä – riittämätön perusturva Suomessa* -raportin. Raportti sai laajaa media-huomiota ja lisäsi osaltaan julkista keskustelua taloudellisista ja sosiaalisista oikeuksista. Muun muassa Helsingin Sanomien pääkirjoitus käsitteli sitä, ja ministeri Hanna Sarkkinen nosti raportin suositukset esiin lehtikirjoituksessaan. Tapasimme Amnestyn kanssa raportin suositusten toimeenpanon vauhdittamiseksi myös useita relevantteja viranhaltijoita ja poliittisia päättäjiä. Toimintamme vaikutti arviomme mukaan siihen, että sosiaaliturvacomitea otti tarkempaan käsittelyyn perusturvan tason. Lisäksi pystyimme vaikuttamaan joidenkin puolueiden sosiaaliturvaa koskeviin linjauksiin.

Syksyllä käynnistimme STEA:n avustuksella uuden kolmivuotisen *Köyhyys ja ihmisoikeudet* -hankkeen (2021-2024) valmistelun sekä toimintojen suunnittelun yhteistyössä yhteistyöjärjestöjen kanssa. Pyrimme tällä työllä edistämään oikeutta riittävään toimeentuloon ja otamme köyhyyttä kokevat ihmiset mukaan vaikuttamistoimintaamme.

Jatkoimme työtämme sen puolesta, että viranomaiset turvaisivat kehitysvammaisten ihmisten työoikeudet ja uudistaisivat työtoimintajärjestelmän perusteellisesti. Työllämme oli vaikutusta: YK:n TSS-oikeuksien komitea antoi Suomen valtiolle suosituksen kehitysvammaisten ihmisten työoikeuksien turvaamiseksi, nojaten myös Ihmisoikeusliiton lausuntoon. Pidimme kehitysvammaisten ihmisten työoikeuksien puutteita

Luovutimme oikeusministeri Anna-Maja Henrikssonille pakkoavioliiton uhrien oikeusturvan vahvistamista vaativan vetoomuksemme, jonka allekirjoitti yli 4000 henkilöä.

esillä myös mielipidekirjoituksessa Kehitysvammaisten tukiliiton kanssa sekä seminaaripuheenvuorolla.

Ilmastokriisi ja ihmisoikeudet

Lisäsimme ihmisoikeudet.net -sivustolle osion ilmastomuutoksen yhteydestä ihmisoikeuksien toteutumiseen. Lausuiimme myös ilmastolain uudistuksesta. Lisäksi osallistuimme ihmisoikeustyötä tekevien järjestöjen ilmastoverkoston. Pidämme asiaa enenevästi esillä tiedostaen sen akuutin luonteen ja lisääntyvän tarpeen tälle työlle.

2.3 Teimme työtä sukupuolittunutta väkivaltaa vastaan

Sukupuolittuneen väkivallan vastainen työmme keskittyi tyttöjen sukuelinten silpomisen (FGM) ja nk. kunniaan liittyvän väkivallan torjumiseen sekä naisten itsemääräämisoikeuden vahvistamiseen Suomessa.

Ennaltaehkäisevää asennemuutostyötä teimme vuonna 2021 pääasiassa amharan-, somalin- ja kurdinkielisten parissa, yhteistyössä yhteisöjen omien järjestöjen kanssa. Järjestimme henkilökohtaisia- ja ryhmätapaamisia, joiden kautta tavoitimme yhteensä

173 ihmistä. Tapaamisten seurauksena osallistujat muun muassa keskustelivat FGM:stä puolisonsa ja perheensä kanssa.

Käynnistimme vapaaehtoisille avainhenkilöille koulutukset, jotta he pystyisivät edelleen levittämään faktatietoa aiheesta omissa yhteisöissään. Toive koulutuksesta nousi avainhenkilöiden omasta pyynnöstä ja halusta tehdä aktiivisemmin ennaltaehkäisevää asennevaikuttamista. Palaute oli kiittävää: avainhenkilöt saivat tietoa ja rohkeutta ottaa asia puheeksi.

Verkostoidumme enenevästi alan toimijoiden ja yhteisöjen kanssa. Pyrimme näin tukemaan ja vahvistamaan myös muiden toimijoiden tyttöjen sukuelinten silpomisen vastaista työtä.

Vuosi oli vaikuttamisen osalta hyvin aktiivinen, sillä käynnissä oli useita kansallisia prosesseja työmme teemoista. Vaikutimme siihen, että tyttöjen sukuelinten silpomisen ja nk. kunniaan liittyvän väkivallan vastainen kansallinen työ ja lainsäädäntö tehostuvat Suomessa. Ehdotuksemme seurauksena Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelmaan (2022-25) sisällytettiin FGM:ää ja kunniaan liittyvää väkivaltaa koskevia toimia. Oikeusministeriön FGM-lainsäädäntöä valmistelevassa työryhmässä toimimme esille näkökulmia, joita säännöksessä tulisi huomioida.

Vieraamme ihmisoikeuspuolustajat Andras Léderer Unkarista ja Eliza Rutynowska Puolasta tapasivat mm. Eurooppa-ministeri Tytti Tuppuraisen. Vasemmalta: Andras Léderer, ministeri Tytti Tuppurainen, Eliza Rutynowska, Ihmisoikeusliiton pääsihteeri Kaari Mattila ja avustava asiantuntija Samuel Bashmakov.

Luovutimme oikeusministeri Anna-Maja Henrikssonille pakkoavioliiton uhrien oikeusturvan vahvistamista vaativan vetoomuksemme, jonka allekirjoitti yli 4000 henkilöä. Mukaan tapaamiseen kutsuimme yhteistyökumppanimme Monika-Naiset liiton. Toimme näemyksiämme pakkoavioliittoon liittyvän lainsäädännön vahvistamiseksi esiin mm. eduskunnan ihmisoikeusverkostolle ja eduskuntaryhmille.

Vedimme tyttöjen sukuelinten silpomisen ja kunniaan liittyvän väkivallan vastaisia verkostoja, joiden tavoitteena on edistää FGM:n ja kunniaan liittyvän väkivallan asiantuntijuutta ja tunnistamista Suomessa. Verkostoihin kuuluu viranomaistahojen edustajia, kansalaisjärjestöjä ja tutkijoita.

Koulutimme valtakunnallisesti mm. poliiseja ja sosiaali- ja terveystieteiden viranomaisia tunnustamaan tyttöjen sukuelinten silpomisen ja kunniaan liittyvän väkivallan uhkaa sekä puuttumaan siihen tehokkaasti. Pääosin etäyhteyksillä pidettyihin 10 koulutukseen osallistui yhteensä n. 1100 henkilöä.

2.4 Tuimme ihmisoikeuspuolustajia

Kutsuimme ulkoministeriön Eurooppa-tiedotuksen rahoittaman hankkeen kautta lokakuussa unkarilai-

sen vertaisjärjestömme Hungary Helsinki Committeeen sekä puolalaisen Civil Development Forumin ihmisoikeusasiantuntijat Suomeen. Järjestimme heille tapaamiset mm. ulkoministerin, Eurooppa-ministerin ja eduskunnan ulkoasiainvaliokunnan kanssa. Tapaamiset vaikuttivat arviomme mukaan osaltaan ministerien kannanottoihin ja puheenvuoroihin koskien oikeusvaltion tilaa Euroopassa.

Mediatyön ja järjestämämme webinaarin ansiosta tieto Puolan ja Unkarin ihmisoikeustilanteesta tavoitti myös suuren yleisön ja sai valtakunnallista media-näkyvyyttä. *Erosion of Rule of Law in Hungary and Poland - Civil society strikes back* -webinaaria seurasi 140 osallistujaa ministeriöiden viranhaltijoista tavallisiin kansalaisiin niin Suomesta kuin muista maista.

Puolan ja Unkarin ihmisoikeusasiantuntijat pitivät mahdollisuutta tavata Suomen ulkopoliittista johtoa ja välittää heille tietoa maidensa tilanteesta arvokkaana. Lisäksi he korostivat, että Ihmisoikeusliiton tuki vierailun ja siihen liittyvät tilaisuudet antoivat heille voimia toimia vaikeassa tilanteessa.

Edustajamme piti puheen tammikuussa Helsingissä Puolan seksuaalioikeuksien rajoituksia vastustavassa mielenilmauksessa, tukien tällä tavoin puolalaisten aktiivien työtä asiassa.

**Mediatyön ja järjestämämme
webinaarin ansiosta
tieto Puolan ja Unkarin
ihmisoikeustilanteesta
tavoitti myös
suuren yleisön.**

Osoitimme solidaarisuutta myös valkovenäläisille ihmisoikeuspuolustajille järjestämällä mielenosoituksen Valko-Venäjän suurlähetystön edessä Helsingissä. Vaadimme poliittisten vankien ml. vertaisjärjestömme Viasnan vangittujen työntekijöiden vapauttamista. Yksittäisen mielenosoituksen vaikutavuutta vangittujen tilanteeseen on vaikea eritellä, mutta valkovenäläisten ihmisoikeuspuolustajien viesti oli, että tapahtumilla on merkitystä, vähintäänkin henkisellemme jaksamiselle.

3. Ihmisoikeustietoisuuden lisääminen

Ihmisoikeuksia koskevan tietoisuuden lisääminen on keskeistä työtämme. Ihmisoikeusliiton ylläpitämä **ihmisoikeudet.net -sivusto** palveli monia kohde-ryhmiä kuten opettajia, nuorisotyöntekijöitä, eri alojen opiskelijoita ja viranomaisia. Sivuston kävijämäärä kasvoi.

Jatkoimme opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamaa ***Ihmisoikeudet haltuun urheilussa*** -hanketta, jonka tavoitteena on lisätä urheilun toimijoiden ymmärrystä ja tietoisuutta ihmisoikeuksista, sekä vahvistaa niiden kykyä edistää ihmisoikeuksia omassa toiminnassaan.

Toteutimme ihmisoikeuskoulutuksia eri urheilun toimijoille, kuten lajiliitoille sekä urheilijoista koostuvalle Team Human Rights –ryhmälle, jonka vakiinnutimme. Osallistujia koulutuksissa oli yhteensä noin 60. Kiittävän palautteen perusteella koulutukset onnistuivat tavoitteessaan lisätä tietoa ja johti heti joihinkin konkreettisiin muutoksiin ao. toimijoiden käytännöissä.

Toukokuussa järjestimme korkean tason webinaarin urheilun ihmisoikeuskysymyksistä. Kyseessä oli tietojemme mukaan ensimmäinen ihmisoikeuksiin urheilussa Suomessa keskittyvä laaja tilaisuus.

Pääsääntöisesti vaikutusta käytäntöihin, linjauksiin voi tarkastella pidemmän ajan kuluessa.

Toukokuussa järjestimme korkean tason webinaarin urheilun ihmisoikeuskysymyksistä. Kyseessä oli tietojemme mukaan ensimmäinen ihmisoikeuksiin Suomessa keskittyvä laaja tilaisuus. Osallistujia oli 177. Webinaari toi yhteen urheilujohtajia, viranomaisia, tutkijoita sekä ihmisoikeuksien edistämiseen kiinnostuneita urheilijoita. Tavoitteena oli herätellä vastuuta-hoja tunnistamaan urheilun ihmisoikeuskysymyksiä aiempaa laajemmin, sekä patistella kyseisiä tahoja toimintansa kehittämiseen.

Toimimme myös urheilun eettisten asioiden neuvottelukunnassa ja Väestöliiton Et ole yksin –palvelun koordinoimassa yhteistyöverkostossa. Yhteistyötä jatkettiin mm. Suomen Olympiakomitean, Suomen Paralympiakomitean, Suomen urheilun eettisen keskuksen, Suomen valmentajien, Setan ja lajiliittojen kanssa.

Vuoden suurin viestinnällinen ponnistus oli loppuvuoden ***Älä riko urheilua*** –kampanja (ks. sivu 14).

Ihmisoikeudet haltuun nuorisotyössä -hankkeessa koulutimme Jyväskylän ja Turun nuorisotyöntekijöitä sekä HUMAKin yhteisöpedagogian opiskelijoita ihmisoikeuksista. Lisäksi koulutimme saamelaisnuoria sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen oikeuksista. Toteutimme päättyneen hankekauden evaluaation ja sidosryhmille suunnatun pyöreän pöydän. Uudella hankekaudella suuntasimme vaikuttamistyötä kuntien nuorisotyön rakenteiden vahvistamiseen sekä yhteisöpedagogeja kouluttavien oppilaitosten opetussuunnitelmien kehittämiseen.

Toteutimme kartoituksen yhteisöpedagogitutkintojen ihmisoikeussisällöistä ja kävimme havaintojen pohjalta keskusteluja HUMAKin kanssa, jotta valmistuvilla yhteisöpedagogeilla olisi jatkossa entistä paremmat edellytykset edistää ihmisoikeuksia nuorisotyössä. Osallistuimme myös keskusteluihin nuorisotyön seu-

rantajärjestelmien kehittämiseen ihmisoikeusnäkökulmasta.

Työmme ansiosta nuorisotyötä tekevien ja ohjaavien tahojen ihmisoikeusymmärrys vahvistui ja eri toimijat integroivat ihmisoikeusnäkökulmaa osaksi omia dokumenttejaan ja perustyötään.

Tuotimme osana oikeusministeriön *Yhdessä yhdenvertaisuuden puolesta* -hanketta syrjinnän vastaisen **Tunnista ja puutu -oppituntimateriaalin** ja opettajan oppaan yläkouluissa tehtävän ihmisoikeuskasvatuksen tueksi. Kyseessä on ensimmäinen yläkouluihin tuotettu syrjinnän vastainen oppituntimalli. Materiaali lisää nuorten oikeustietoisuutta ja ymmärrystä syrjinnän muodoista ja syrjintään puuttumisesta. Materiaali julkaistiin ihmisoikeudet.net-sivustolla ja sitä mainostettiin erityisesti opettajille. Esittelimme materiaalia kasvatusalan ammattilaisille muutamissa tilaisuuksissa, joissa se sai hyvän vastaanoton.

**Työmme ansiosta
nuorisotyötä tekevien
ja ohjaavien tahojen
ihmisoikeusymmärrys
vahvistui ja eri
toimijat integroivat
ihmisoikeusnäkökulmaa
osaksi omia
dokumenttejaan ja
perustyötään.**

4. Näkyvä viestintä ja kampanjointi tuki ihmisoikeustyön tavoitteita

Ihmisoikeusliitto lisäsi tietoa ihmisoikeuksista myös aktiivisella viestinnällä.

Vuonna 2021 toteutimme järjestön visuaalisen uudistuksen yhdessä viestintätoimisto Sherpan kanssa henkilökuntaa osallistaen ja saavutettavuuskriteerejä noudattaen. Uusi visuaalinen ilme yhtenäistää ulkoista viestintäämme, on raikas ja ajassa kiinni.

Ihmisoikeusliiton vuonna 2020 uudistettujen nettisivujen kävijämäärä oli edellisvuoden tapaan yli 100 000 vuodessa. Tarkoituksena oli parantaa sivuston englannin- ja ruotsinkielisiä osioita, mutta tämä kehittämistyö siirtyi vuodelle 2022.

Ylläpidämme myös ihmisoikeuskasvatukseen keskittyvää Ihmisoikeudet.net –sivustoa. Sivuston kävijätavoite vuodelle 2021 oli 90 000. Sen saavutimme ja ylitimme (98 000 kävijää).

Älä riko urheilua -kampanjalle perustettiin oma sivusto älärikourheilua.fi, joka keräsi 6 200 kävijää (kampanja alkoi 22.11.).

Näkyvyytemme niin sanotussa perinteisessä mediassa kasvoi roimasti edellisvuoteen verrattuna. Mediaosumia kertyi vuoden aikana peräti 174 kappaletta (vuonna 2020 osumia oli 74). Erityisesti työmme urheilun ihmisoikeuskysymyksissä ja Älä riko urheilua -kampanja keräsivät runsaasti mediaosumia. Asiantuntijamme antoivat haastatteluja lisäksi liittyen muun muassa taloudellisiin ja sosiaalisiin oikeuksiin sekä kunniaan liittyvään väkivaltaan ja tyttöjen sukuelinten silpomiseen.

Järjestimme kaksi tiedotustilaisuutta: 31.8. perusturvan tasosta yhdessä Amnesty Suomen osaston kanssa ja 22.11. Älä riko urheilua -kampanjasta. Proaktiivista mediatyötä teimme muun muassa, kun ihmisoikeuspuolustajat Puolasta ja Unkarista vierailivat Helsingissä. Heitä haastatteli sekä suomen- että ruotsinkielinen Yle.

Olimme aktiivisia sosiaalisessa mediassa ja seuralsimme säännöllisesti eri kanaviemme tavoitavuutta.

Viestinnän lukuja	2021	2020	Muutos %
Mediaosumien määrä perinteisessä mediassa	174	74	+135%
Ihmisoikeusliitto.fi-sivun kävijämäärä	100 810	101 400	-0,5%
Ihmisoikeudet.net-kävijämäärä	97 956	95 600	+2,5%
Älärikourheilua.fi-sivun kävijämäärä	6 200	-	-
Facebook-sivun tykkääjien määrä	18 715	18 300	+2,3%
Twitter-tilin seuraajamäärä	13 174	12 200	+8,0%
Instagram-tilin seuraajamäärä	9 798	6 090	+61%

ÄLÄ RIKO URHEILUA

Ihmisoikeudet kuuluvat urheilun ytimeen

älä
#ÄLÄRIKO

VAMMAISILLA IHMISSILLÄ
EI OLE YHDENVERTAISTA
MAHDOLLISUUTTA URHEILLA.

URHEILUJOIDEN SANAN-
JA MIELIPITEENVAPAUTTA
RAJOITETAAN.

SEN ARVONJA RAKENNETAAN
ILMAN IHMISOIKEUKSIA.

SUKUPUOLTEN
TASA-ARVO EI TOTEUDDU.

ÄLÄ
RIKO
URHEILUA

IHMISOIKEUDET KUULUVAT URHEILUN YTIMEEN

IHMISOIKEUSLIITTO

Älä riko urheilua -kampanjan tiedotustilaisuudessa 22.11. Urheilumuseossa kampanjaa ja sen teemoja esittelivät Ihmisoikeusliiton pääsihteeri Kaari Mattila, kolmiloikkaaja Senni Salminen, ratakelaja Amanda Kotaja ja Ihmisoikeusliiton kampanjasuunnittelija Tommy Lindgren.

Voimakkaimmin kasvoi näkyvyytemme Instagramissa, jossa seuraajamäärämme oli vuoden lopussa 9 798 (vuonna 2020 se oli 7 090).

Ihmisoikeusliiton some-kanavien lisäksi asiantuntijamme tviittasivat säännöllisesti omilta tileiltään asiantuntijuusaiheistaan ja lisäsivät siten vaikuttavuuttamme. Järjestön viestinnän asiantuntijat kouluttivat ja sparrasivat säännöllisesti vaikuttamistyön asiantuntijoita mm. Twitterin käytöstä.

4.1 Älä riko urheilua -kampanja tavoitti miljoonat suomalaiset

Älä riko urheilua -kampanjamme herätteli kaikkia urheilun ystäviä entistä parempaan urheilumaailmaan, jossa jokainen voisi urheilla turvallisesti ja omana itsenään. Kampanjan pääviestille ”Ihmisoikeudet kuuluvat urheilun ytimeen” oli selkeästi tilausta.

Kansainvälisestäkin ainutlaatuinen kampanja nosti esiin ensimmäistä kertaa Suomessa laajasti urheilun ihmisoikeusteemoja kuten lapsen oikeudet, rasismi, sukupuolten tasa-arvo, sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöt, vammaisten ihmisten oikeudet, häirintä ja väkivalta sekä urheilijoiden sananvapaus.

Kampanjan keulakuvaksi kutsuimme kahdeksan suomalaista huippu-urheilijaa: **Shawn Huff, Kiira Korpi, Amanda Kotaja, Awak Kuier, Aapeli Räsänen, Senni Salminen, Tim Sparv ja Linda Sällström.**

Kampanjan tukijoiksi ilmoittautui kampanjajaksolla 56 urheilujärjestöä tai lajiliittoa, yli 140 suomalaista urheiluseuraa sekä 37 kansalaisjärjestöä. Mukaan voi ilmoittautua myös vuonna 2022.

Kampanjan tukijoiksi ilmoittautui kampanjajaksolla 56 urheilujärjestöä tai lajiliittoa, yli 140 suomalaista urheiluseuraa sekä 37 kansalaisjärjestöä.

Älä riko urheilua -kampanja tavoitti miljoonat suomalaiset. Yksi kampanjan tukijoista oli Pääkaupunkiseudun urheiluakatemia eli Urhea. Kuvassa yksi kampanjakasvoista koripalloilija Shawn Huff.

Kampanja näkyi todella laajasti sosiaalisessa mediassa. Aihetunniste #ÄläRikoUrheilua oli Suomen suosituimpien tunnisteiden joukossa Twitterissä useana päivänä. Pelkästään Ihmisoikeusliiton omat sosiaalisen median kanavat tavoittivat satojatuhansia ihmisiä. Perinteisen median kautta tavoitimme miljoonat suomalaiset, kun kampanjasta juttuja tekivät mm. Helsingin Sanomat, Hufvudstadsbladet, Ylen aamu sekä MTV3.

Älä riko urheilua -kampanja kutsuttiin vuoden lopussa mukaan Urheilugaalaan, johon valmistelimme esitykset. Varsinainen urheilugaala pidettiin heti vuoden 2022 alussa. Kampanja ja sen ydinviestit olivat näyttävästi esillä suorassa tv-lähetyksessä. *”Älä riko urheilua -kampanja on yksi vuoden merkittävimmistä urheiluteoista”*, gaalassa sanottiin.

||
**”Älä riko urheilua
-kampanja on
yksi vuoden
merkittävimmistä
urheiluteoista.”**
- Urheilugaala
||

5. Organisaation kehittäminen ja hallinto

5.1 Henkilöstöhallinto ja johtaminen

Ihmisoikeusliiton johtokunta kokoontui vuonna 2021 seitsemän kertaa. Koronaviruspandemiasta johtuen kokoukset toteutettiin etäyhteyksien välityksellä. Johtokunnan puheenjohtajana toimi Maija Jäppinen ja varapuheenjohtajina Antti Sajantila ja Anneli Vuorinen (johtokunnan muut jäsenet ks. liite 1).

Yhdistyksen sääntömääräiset kevät- ja syyskokoukset pidettiin 21.4. ja 14.12. Yhdistysten sääntömääräisiä kokouksia koskeva väliaikainen laki mahdollisti edellisvuoden tapaan etäosallistumisen kokouksiin.

Ihmisoikeusliiton toimistolla työskenteli vuonna 2021 keskimäärin 15 henkilöä. Järjestön pääsihteerinä toimi Kaari Mattila. Henkilöstöpolitiikkaa toteutettiin Ihmisoikeusliiton henkilöstölinjauksen, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolinjauksen sekä työsuojelun toimintaohjelman mukaisesti.

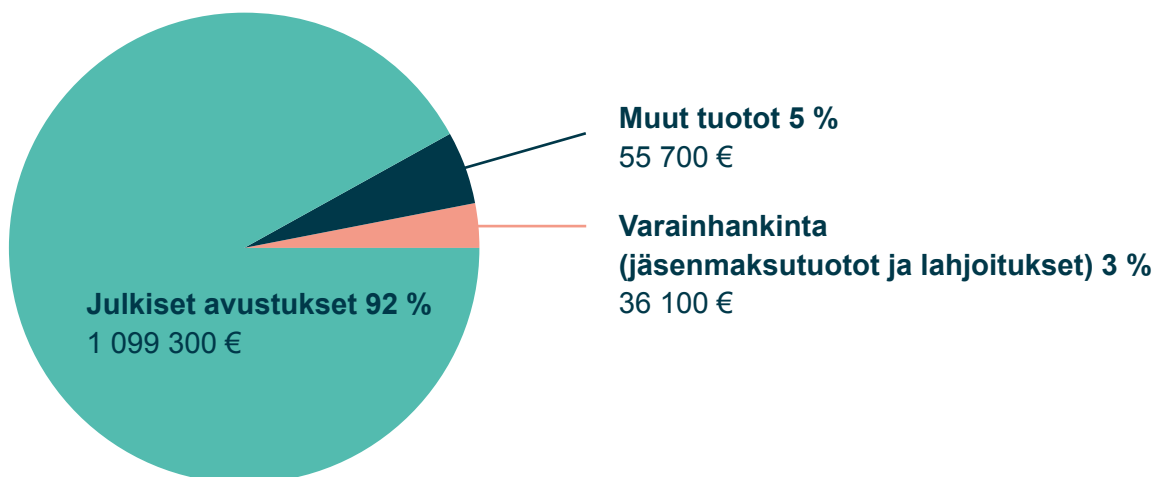
Koronavirusepidemiasta johtuen henkilöstö jatkoi pääsääntöisesti etätöissä koko vuoden. Vuonna 2020 kehitettyjä työhyvinvointia ja jaksamista tukevia rakenteita etätöissä kehitettiin edelleen.

Loppuvuodesta aloitettiin yhdessä henkilöstön kanssa keskustelut monipaikkatyöskentelyä tukevista käytännöistä. Tätä suunnittelu- ja kehitystyötä jatketaan yhdessä vuonna 2022.

5.2 Talous ja varainhankinta

Järjestön taloudenpitoa kehitettiin ja ylläpidettiin hyvien hallinto- ja kirjanpito tapojen mukaisesti. Edellisvuosien tapaan Ihmisoikeusliitto pyrki edelleen varmistamaan valtion yleisavustuksen tason vakauttamisen kestäväälle tasolle. Tämä on järjestön tavoitteena myös vuonna 2022. Yleisavustuksen tasoon ja

Tulorakenne 2021

jatkuvuuteen liittyvät epävarmuudet lisäävät järjestön hallinnollista taakkaa sekä hankaloittavat pitkäjänteistä työn suunnittelua.

Yksityisen varainhankinnan kehittämistä jatkettiin suunnitelmien mukaisesti. Keskeisiä väyliä olivat tele- ja digimarkkinointi, pienimuotoisemmin MobilePay- ja tekstiviestilahjoitukset sekä Facebook-keräykset. Kokeilimme ensimmäistä kertaa laajempaa ostopalveluna tuotettua televarainhankintakampanjaa. Tulokset olivat rohkaisevia ja vastaavia kampanjoita toteutetaan myös jatkossa. Toisena uudistuksena oli e-laskutuksen käyttöönotto kuukausilahjoittajia varten.

Vuoden 2021 tilinpäätöksen tulos oli -8 906 € (13 763 € vuonna 2020). Ihmisoikeusliiton tilintarkastajana toimi Oy Tuokko Ltd.

5.3 Jäsenistö ja vapaaehtoiset

Jäsenet ovat tärkeä osa Ihmisoikeusliittoa, ja vapaaehtoiset tukevat työtämme merkittävästi. Järjestämme heille helposti saavutettavia tilaisuuksia ja koulutuksia ihmisoikeuksista, ja tarjoamme matalan kynnyksen mahdollisuuksia kokea osallisuutta ihmisoikeusliik- keessä.

Ihmisoikeusliiton jäsenmäärä oli joulukuussa 2021 yhteensä 1106. Järjestöön liittyi vuoden aikana 110 uutta jäsentä (tavoite oli 150). Suurin osa uusista jäsenistä tuli alkuvuodesta toteutetun onnistuneen jäsenkampanjan kautta.

Uudet kannatusjäsenemme:

- Helsingin ylioppilaskunta HYY
- Suomen AmmattiinOpiskelevien Liitto Sakki
- Suomen Opiskelija-AllianssiOsku
- Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL
- Seinä-joen ammattikorkeakoulun opiskelijakunta SAMO
- LAB-ammattikorkeakoulun Opiskelijakunta KOE

Viestimme jäsenille ja vapaaehtoisille aktiivisesti mm. uutiskirjeiden, sosiaalisen median, sähköpostin ja kirjeiden välityksellä. Etäyhteyksillä järjestetyt tilaisuudet mahdollistivat osallistumisen ympäri Suomea. Jäsentilaisuuksiin osallistuneiden määrä nousi kokonaisuudessaan 44 prosenttia.

Vahvistimme jäsendemokratiaa muun muassa tiedottamalla jäsenille aktiivisesti mahdollisuudesta asettua ehdolle johtokuntaan. Ehdolle asettui paik-

Etäyhteyksillä järjestetyt tilaisuudet jäsenille ja vapaaehtoisille mahdollistivat osallistumisen ympäri Suomea.

koihin nähden yli kaksinkertainen määrä jäseniä, ja syyskokouksen keskustelu johtokuntatyöstä oli innostunutta.

Järjestimme jäsenille ja vapaaehtoisille kaksi ihmisoikeuksien teemailtaa. Keväällä syvennyttiin Puolan oikeusvaltion, ihmisoikeuksien ja aborttilainsäädännön nykytilaan. Syksyllä jatkettiin keskustelua Turvallinen kaupunkitila kaikille -webinaarin aiheesta. Kevätkokouksen yhteydessä järjestetyssä keskustelutilaisuudessa pureuduttiin Suomen translain ongelmiin, ja syyskokouksen yhteydessä keskusteltiin ihmisoikeuksista urheilussa. Syksyllä jäseniä ja vapaaehtoisia osallistui tukimielenilmaukseemme Valko-Venäjän suurlähetystön edustalla.

Järjestimme vapaaehtoisille kaksi koulutusta. Koska lähitilaisuuksia ei voitu järjestää, panostimme etänä onnistuviin vapaaehtoistehtäviin sekä palautteen keräämiseen vapaaehtoisten tarpeista ja toiveista. Sen pohjalta aloitimme uusien toimintaryhmien suunnittelun vaikuttamisesta ja viestinnästä kiinnostuneille. Jäsenille ja muille toiminnasta kiinnostuneille järjestimme syksyllä infotilaisuuden. Keräsimme jäseniltä ja vapaaehtoisilta järjestelmällisesti palautetta. Yleinen palaute oli kiittävää. Jatkossa toivottiin muun muassa lisää englanninkielisiä tilaisuuksia ja lähi- ja etätilaisuuksia. Käytämme saatuja palautteita toiminnan kehittämässä ja tulevien tilaisuuksien mainostamisessa.

6. Liitteet

Liite 1

Ihmisoikeusliiton johtokunta

Maija Jäppinen puheenjohtaja

Antti Sajantila varapuheenjohtaja

Anneli Vuorinen varapuheenjohtaja

Pentti Arajärvi jäsen

Lena Bremer jäsen

Liisa Murto jäsen

Aleksi Pahkala jäsen

Elina Pirjatanniemi jäsen

Pamela Slotte jäsen

Milka Sormunen jäsen (valittu uutena jäsenenä kevätkokouksessa 21.4.2021)

Kirsi Tarvainen jäsen

Tuomas Tuure jäsen

Liite 2

Saadut avustukset ja sopimustuotot

Oikeusministeriö

- Kohdennettu yleisavustus, 330 000 euroa
- All in for Equality/Yhdessä -hanke (2020-2021), 64 000 euroa

Opetus- ja kulttuuriministeriö

- Ihmisoikeudet haltuun nuorisotyössä -hanke (2019–2021), 373 000 euroa
- Ihmisoikeudet haltuun nuorisotyössä -hanke (2021–2022), 215 000 euroa
- Ihmisoikeudet haltuun urheilussa -hanke (2019-2021), 100 000 euroa
- Ihmisoikeudet haltuun urheilussa -hanke (2021), 100 000 euroa

Sosiaali- ja terveystieteiden avustuskeskus STEA (sosiaali- ja terveysministeriö)

- Yleisavustus, 152 610 euroa
- Sukupuolittuneen väkivallan vastaisen työn toiminta-avustus, 186 000 euroa
- Köyhyys ja ihmisoikeudet -hankeavustus, 175 142 euroa

Ulkoministeriö

- Kohdennettu yleisavustus, 25 000 euroa
- Eurooppa-tiedotus (2020-2021), 15 000 euroa

Kuluttajaosastoiminnan säätiö

- Ihmisoikeudet haltuun urheilussa -kampanja (2020-2021), 40 000 euroa

Ihmisoikeuskeskus

- Ihmisoikeudet haltuun urheilussa -kampanja (2020-2021), 15 000 euroa

Liite 3

Ihmisoikeusliiton lausunnot

- 22.1. Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle valtioneuvoston tasa-arvopoliittisen selonteon valmistelua varten
- 19.2. Lausunto YK:n ihmisoikeuskomitealle kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskevasta sopimuksesta
- 5.3. Lausunto oikeusministeriölle koskien naisiin kohdistuvan väkivallan raportoijan tehtävää
- 12.3. Lausunto valtioneuvoston kanslialle koskien Suomen arktisen politiikan strategian luonnosta
- 1.4. Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle perhevapaaesityksen luonnoksesta
- 7.5. Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle vanhemmuuslaista
- 7.5. Lausunto korkeakoulutuksen saavutettavuussuunnitelmasta
- 4.6. Vastaus sisäministeriön kyselyyn koskien sisäministeriön hallinnonalan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvaikutuksia ja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman päivitystä
- 6.8. Lausunto oikeusministeriölle koskien saamelaiskäräjälain muutosta valmistelleen toimikunnan esitystä
- 1.9. Vastaus kyselyyn koskien kansalaisyhteiskunnan tilaa Euroopassa (Questionnaire to NGOs on the implementation of Recommendation CM/Rec (2007)14 of the Council of Europe Committee of Ministers to member states on the legal status of non-governmental organisations in Europe)
- 6.9. Lausunto ympäristöministeriölle koskien esitystä uudeksi ilmastolaiksi
- 23.9. Lausunto ulkoministeriölle luonnoksesta Suomen raportiksi YK:n rotusyrjinnän poistamista koskevasta sopimuksesta
- 4.10. Ihmisoikeusliiton lausunto Suomen painopisteistä YK:n yleiskokouksen 76. täysistuntokaudelle
- 3.11. Työryhmän mietintö lähestymiskiellon tehostamisesta
- 2.12. Lausunto ulkoasiainvaliokunnalle kehityspoliitiikan ylivaalikautisesta selonteosta

